

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 152/09-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti P. H., L., zastúpeného advokátom Mgr. M. J., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru N. v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 (pôvodne vedenom pod ČVS: OUJP-834/NR-2003) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru N., v

zastúpení Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v N., v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 (pôvodne vedenom pod ČVS: OUJP-834/NR-2003) p o r u š e n é b o l o .

2. Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru N., v zastúpení Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v N., v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. P. H. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Úrad justičnej a kriminálnej polície, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru N., v zastúpení Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v N., p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. P. H. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 346,38 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a tridsaťosem centov), ktoré j e Úrad justičnej a kriminálnej polície, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru N., v zastúpení Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v N., p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta Mgr. M. J., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 15. apríla 2009 č. k. II. ÚS 152/09-27 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. H., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Úradu justičnej

a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru N. (ďalej len „okresné riaditeľstvo“), v zastúpení Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v N. (ďalej len „krajské riaditeľstvo“), v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 (pôvodne vedenom pod ČVS: OUJP-834/NR-2003).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že v označenej trestnej veci je sťažovateľ trestne stíhaný pre trestný čin podielníctva podľa § 251 ods. 1 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, a to na základe uznesenia vyšetrovateľa okresného riaditeľstva (ďalej len „vyšetrovateľ“) z 20. októbra 2004.

Podľa názoru sťažovateľa postupom vyšetrovateľa v prípravnom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, čo odôvodnil takto:

«V priebehu vyšetrovania sa obvinený opakovane a riadne, viackrát dostavoval osobne alebo prostredníctvom svojho obhajcu na jednotlivé úkony vo veci, na ktoré bol či už predvolaný, alebo ktorých sa mal ako obvinený právo zúčastniť. Vo veci najmä vypovedal ako obvinený, podstúpil konfrontáciu, bol prítomný výsluchov svedkov, predložil viaceré listinné dôkazy týkajúce sa veci, resp. aj inak poskytoval a poskytol vyšetrovateľovi orgánu dostatočnú, neobmedzenú súčinnosť k tomu, aby vec mohla byť včas a náležite objasnená.

V priebehu rokov 2004 až 2007 prebehlo viacero vyššie spomínaných úkonov, s tým, že naposledy bol vykonaný výsluch svedka dožiadaným vyšetrovateľom orgánom PZ v P.

Doposiaľ však nebola obvinenému H. vo veci naplnenia namietanej skutkovej podstaty podielníctva preukázaná vina ani úmysel, ktorý je vzhľadom na to, že v danom prípade ide o úmyselný trestný čin taktiež potrebné dokazovať.

Naopak, v predmetnej veci došlo zo strany vyšetrovateľa k neodôvodneným a opakovaným podstatným prieťahom, čo bolo aj predmetom podaní obvineného, Výzvy na odstránenie prieťahov v konaní zo dňa 19. 9. 2007, Podnetom na preskúmanie zákonnosti postupu orgánu činnom v trestnom konaní zo dňa 15. 1. 2007 s tým, že obhajca obvineného bol upovedomený Okresnou prokuratúrou v N. o tom, že na základe podnetu bol postup ako

vyšetrovateľa preskúmaný, pričom boli zistené „značné prietahy v konaní vyšetrovateľa“. Opätovne bola podaná sťažnosť aj dňa 28. 1. 2008.

Zistené nedostatky mali byť za účelom vykonania opatrení a urýchleného ukončenia prípravného konania signalizované riaditeľovi Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v N. Napriek tejto skutočnosti, po viac ako roku boli však aj naďalej v predmetnom trestnom stíhaní bezprecedentné prietahy, ktoré zasahujú až do základných práv obvineného na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky - práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote - podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Prietahy vo vyšetrovaní napokon opakovane potvrdila aj dozorujúca Okresná prokuratúra v N., a to jednak Upovedomením zo dňa 7. 5. 2008 s tým, že sa výslovne konštatuje zistenie značných prietahov vo vyšetrovaní s tým, že vyšetrovateľovi mali byť v záujme rýchleho skončenia danej veci záväzné pokyny v zmysle ustanovenia § 230 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku.

Rovnako aj prípisom Okresnej prokuratúry v N. zo dňa 7. 5. 2007 boli potvrdené značné prietahy vo vyšetrovaní a tým, že zistené nedostatky mali byť signalizované riaditeľovi Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v N. s tým, že tento mal v rámci svojej kompetencie v danej veci vykonať opatrenia za účelom urýchleného ukončenia prípravného konania.

Napriek uvedenému však doposiaľ, opätovne po viac ako polroku po poslednej odpovedi prokuratúry, nedošlo k akémukoľvek postupu vo vyšetrovaní, z výsledkov vyšetrovania doteraz nevyplývali také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, resp. inak odôvodňovali záver, že skutok kladený za vinu obvinenému H. tento vôbec spáchal. Vyšetrovanie nesmeruje k žiadnym zisteniam usvedčujúcim obvineného H., bez odôvodnenia sa preťahuje bez akéhokoľvek výsledku, a vzhľadom na skúmaný skutok, doterajšie výpovede obvinených, ako aj ostatných dotknutých osôb, obsah vyšetrovacieho spisu, resp. aj s ohľadom na nečinnosť, keď nie je možné zistenie takých skutočností očakávať ani v budúcnosti, predstavuje len neodôvodnené zaťažovanie môjho klienta, zasahujúce do jeho vyššie uvedených práv garantovaných mu Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Tento stav nastal približne od roku 2006, kedy sa vyšetrovanie začalo vyznačovať bezradnosťou vyšetrovateľa, jeho neuveriteľnou pasivitou a ignoráciou práv obvineného na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, bez smerovania veci k tomu, aby boli zistené a objasnené rozhodujúce právne skutočnosti osvedčujúce či už vinu, alebo nevinu obvineného H.

Od posledného úkonu vo veci, zo dňa 20. 3. 2007 uplynulo už viac 20 mesiacov.

Priložené dôkazy preukazujú to, že základné právo obvineného na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov bolo viacnásobne porušené a vyšetrovanie je za posledné minimálne 2 roky poznačené takmer sústavnými prietahmi, ktoré okrem uvedeného obmedzujú obvineného jednak v jeho rozvojových podnikateľských aktivitách či už na Slovensku alebo v rámci Európskej únie a jednak ho zaťažujú aj psychicky, nakoľko je už takmer viac ako 4 roky neodôvodnenie stíhaný bez toho, aby čo už len vyšetrovanie bolo riadne a v primeranej dobe ukončené, nehovoriac o nákladoch, ktoré mu v súvislosti s neprimeraným vyšetrovaním nad únosný a obvyklý rámec vznikli a vznikajú. Prietahy v konaní sú vzhľadom na to, že ide o trestné stíhanie sťažovateľa v danom prípade o to závažnejšie a neistota obvineného o to naliehavejšia.»

S poukazom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že okresné riaditeľstvo v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 (pôvodne vedenom pod ČVS: OUJP-834/NR-2003) porušilo jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému riaditeľstvu vo veci konať bez zbytočných prietáhov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk a trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: krajské riaditeľstvo listom č. p. KRP-184/VO-PR-2009 z 2. júla 2009 v spojení s vyjadrením okresného riaditeľstva č. p. ORP-269/JKP-2009 z 29. mája 2009 a právny zástupca sťažovateľa listom zo 16. júna 2009 k vyjadreniu okresného riaditeľstva.

Krajské riaditeľstvo v liste z 2. júla 2009 oznámilo, že súhlasí so stanoviskom okresného riaditeľstva z 29. mája 2009, ako aj s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Okresné riaditeľstvo vo svojom vyjadrení konštatovalo, že „*podiel na prieťahoch vo vyšetrovaní má veľký nápad trestnej činnosti na OJP UJKP OR PZ N., veľká migrácia vyšetrovateľov(...), značná zaťaženosť vyšetrovateľov OJP UJKP OR PZ N., ale najmä prístup k vyšetrovaniu obvinených a ich obhajcu, ktorí zapríčinili niekoľkokrát odklad vyšetrovacích úkonov, prípadne čakanie na návrat obhajcu z dovolenky, z dôvodu čoho bol vyšetrovateľ nútený vo veci nekonať, čakať na návrat obhajcu a meniť termíny jednotlivých úkonov aby nedošlo k prieťahom aj v iných veciach, ako aj nedostavovanie sa obvinených k úkonom na predvolávanie, čím došlo k narušeniu plynulosti vyšetrovania*“.

Okresné riaditeľstvo zároveň oznámilo, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa v stanovisku k vyjadreniu okresného riaditeľstva uviedol: „Dôrazne sa musím ohradiť voči vyjadreniu OR PZ v N., že prieťahy v predmetnom konaní sú spôsobené najmä prístupom k vyšetrovaniu obvinených, ako aj mojej osoby, ako ich obhajcu! (...)

Je naivné tvrdiť a myslieť si, že ak sme môj klient alebo ja chceli mariť vyšetrovanie, že by sme podávali opakované sťažnosti a urgencie proti prieťahom, kde napokon nadriadený orgán opakovane tieto prieťahy zistil(...) bez zmienky akejkoľvek našej nesúčinnosti alebo nášho našom zavinení s tým, že mala byť zjednaná náprava, ktorá však nikdy nenastala!

Ani od podania sťažností však k akémukoľvek posunu vo veci ďalej nedošlo. (...)

Z obsahu môjho spisu vyplýva, že neúčast' bola ospravedlnená 3x, a to dňa 27. 2. 2006, a to z dôvodu PN môjho klienta, o čom bol priložený aj doklad, ďalej dňa 2. 3. 2005 – na úkon naplánovaný na deň 3. 3. 2005 s ospravedlnenkou z vážnych rodinných dôvodov(...), resp. PN môjho klienta. Ďalšie ospravedlnenie, po viac ako 3 rokoch, bolo podané vyšetrovateľovi dňa 18. 2. 2009 s odôvodnením môjho vopred naplánovaného rokovania, resp. kolíziou súdneho pojednávania na Okresnom súde v Trenčíne. (...)

Mám za to, že vyššie uvedené dôvody na ospravedlnenie sú akceptovateľné(...) Niektorých úkonov sa však na časovú tieseň od predvolania a konania úkonu vzhľadom na už vopred plánovaný program, či už môj, alebo môjho klienta, nedalo jednoducho zúčastniť.

Podotýkam, že k jednotlivým ospravedlneniam, došlo s ročným, resp. trojročným odstupom, čo nie je samozrejme možné považovať za marenie vyšetrovania! Prieťahy, ktoré aj boli opakovane skonštatované boli a sú v skutočnosti spôsobené len bezcieľnosťou a bezradnosťou vyšetrovania, ktoré nikam nesmeruje. Výpovede niektorých svedkov, ale aj obvinených, boli bez reálneho vplyvu na vyšetrovanie neodôvodnene opakované bez toho, aby mohli, a priniesli do vyšetrovania akýkoľvek posun. (...)

Ja sám so sa zúčastňoval všetkých riadne(...) oznámených úkonov, a to aj keď sa konali mimo N. V prípade ak sa môj klient nezúčastnil niektorého úkonu, a súhlasil s tým, úkon sa vykonal aj v jeho neprítomnosti.

Je až úsmevné, vzhľadom na vyššie uvedené a vzhľadom na obsah vyšetrovacieho spisu, vyjadrenie OR PZ o tom, že vyšetrovateľ bol nútený vo veci nekonať, čakajúc na môj návrat z dovolenky(...)

Je to samozrejme nezmysel. Dôvody prieťahov, na rozdiel od všetkých ostatných zúčastnených, možno okrem práce konkrétneho vyšetrovateľa nájsť snád' ešte len v okolnostiach na ktoré OR PZ taktiež poukazuje, čo je však otázka personalistiky a manažérskej práce vedúcich pracovníkov OR PZ. Žiadna z týchto skutočností však nemôže mať akýkoľvek vplyv alebo dopad na ochranu základných práv a slobôd môjho klienta(...)"

Podaním doručeným ústavnému súdu 23. júna 2009 právny zástupca sťažovateľa oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je

určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či označeným postupom okresného riaditeľstva bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 140/06).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho vyšetrovacieho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným riaditeľstvom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005:

Trestné konanie sa vo vzťahu k osobe sťažovateľa stalo „jeho vecou“ v zmysle požiadaviek čl. 48 ods. 2 ústavy 20. októbra 2004, a to vydaním uznesenia vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: OÚJP-834/NR-2003, ktorým podľa § 160 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie tak sťažovateľovi, ako aj J. P. (ďalej len „spoluobvinený“) pre trestný čin podielníctva podľa § 251 ods. 1 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. Od tohto momentu boli v rámci prípravného konania vykonané tieto úkony:

- 4. november 2004 – sťažovateľ a spoluobvinený podali sťažnosť proti uzneseniu, ktorým im bolo vznesené obvinenie,
- 5. november 2004 – vyšetrovateľ vydal opravné uznesenie, ktorým opravil chybu v písaní v uznesení o vznesení obvinenia, zároveň pribral do konania tlmočníka,
- 9. november 2004 – vyšetrovateľ vykonal výsluch svedka F. F.,
- 19. november 2004 – sťažovateľ a spoluobvinený opäť podali sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia,
- 10. december 2004 – Okresná prokuratúra N. (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 3 Pv 992/2003-20 zrušila uznesenie vyšetrovateľa zo 14. septembra 2004, ktorým vrátil vec J. A., a uložila mu vo veci znova konať a rozhodnúť,

- 21. december 2004 – okresná prokuratúra zamietla sťažnosti sťažovateľa a spoluobvineného proti uzneseniu o vznesení obvinenia,
- 27. december 2004 – okresná prokuratúra zamietla sťažnosti sťažovateľa a spoluobvineného proti uzneseniu vyšetrovateľa, ktorým opravil písársku chybu v uznesení o vznesení obvinenia,
- 25. január 2005 – Mgr. M. J. podaním z 24. januára 2005 oznámil prevzatie obhajoby sťažovateľa a požiadal o nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu,
- 26. január 2005 – vyšetrovateľ vykonal výsluch sťažovateľa a spoluobvineného,
- 9. február 2005 – vyšetrovateľ odoprel nahliadnúť obhajcovi sťažovateľa do vyšetrovacieho spisu zo „závažných dôvodov“,
- 3. marec 2005 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného požiadal o zrušenie termínu vyšetrovacieho úkonu - konfrontácie určenej na 3. marec 2005 – z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa a úmrtia v rodine spoluobvineného, a zároveň požiadal o vykonanie úkonu po 22. marci 2005, pretože od 12. marca 2005 do 22. marca 2005 mal dovolenku mimo územia Slovenskej republiky,
- 8. marec 2005 – vyšetrovateľ uznesením uložil vec do úschovy Okresného súdu Nitra,
- 15. marec 2005 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného požiadal o ospravedlnenie z neúčasti na vyšetrovacích úkonoch 16. marca 2005 z dôvodu už avízovanej dovolenky, oznámil tiež, že vyšetrovacích úkonov sa nezúčastnia ani sťažovateľ a ani spoluobvinený, pretože požadujú jeho prítomnosť pri vyšetrovacích úkonoch,
- 22. marec 2005 – vyšetrovateľ uznesením ČVS: OÚJP-834/NR-2003 vylúčil trestnú vec sťažovateľa a spoluobvineného zo spoločného konania s trestnou vecou neznámeho páchatel'a [trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1 písm. a) ods. 5 Trestného zákona], a konanie bolo ďalej vedené pod sp. zn. ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005,
- 31. marec 2005 – vyšetrovací spis ČVS: ORP-315/OVK-2005 bol odborom všeobecnej kriminality odstúpený odboru skráteného vyšetrovania z dôvodu jeho príslušnosti,
- 26. apríl 2005 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného oznámil, že do 20. mája 2005 sa bude služobne zdržiavať v zahraničí, preto žiadal vykonávanie vyšetrovacích úkonov po tomto dátume, a zároveň požiadal o nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu,
- 30. jún 2005 – vyšetrovateľ uznesením trestné stíhanie prerušil,

- 22. november 2005 – vyšetrovateľ pokračoval v trestnom stíhaní, zároveň pokračoval vo výsluchoch sťažovateľa a spoluobvineného a vykonal konfrontácie sťažovateľa a spoluobvineného so svedkom M. R.,
- 29. november 2005 – vyšetrovateľ znova pokračoval vo výsluchoch sťažovateľa a spoluobvineného,
- 12. december 2005 – vyšetrovateľ vykonal konfrontáciu medzi sťažovateľom a svedkom Ing. J. H.,
- 10. január 2006 – vyšetrovateľ vypočul svedka P. M., vykonal konfrontácie sťažovateľa a spoluobvineného s týmto svedkom a konfrontáciu spoluobvineného so svedkom Ing. J. H.,
- 16. januára 2006 – svedkovi O. J. sa nepodarilo doručiť predvolanie na výsluch,
- 17. január 2006 – zaistená vec bola prevzatá do úschovy Ústredného skladu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Š.,
- 24. január 2006 – vyšetrovateľ vypočul svedka J. M. a pokračoval vo výsluchu svedkov J. P. a Ing. B. Š., zároveň vykonal konfrontáciu sťažovateľa a spoluobvineného so svedkom J. P.,
- 9. február 2006 – vyšetrovateľ žiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru P. (ďalej len „obvodné oddelenie P.“) o doručenie predvolania svedkovi O. J. na výsluch na 14. február 2006,
- 14. február 2006 – vyšetrovateľ pokračoval vo výsluchu svedkyne M. G., vykonal konfrontáciu medzi ňou a svedkom J. P.; obvodné oddelenie P. oznámilo, že sa svedkovi O. J. nepodarilo doručiť predvolanie na výsluch, a preto vyšetrovateľ opätovne žiadal obvodné oddelenie P. o doručenie predvolania svedkovi O. J. na výsluch na 28. február 2006,
- 28. február 2006 – vyšetrovateľ pokračoval vo výsluchu svedka V. S.,
- 7. marec 2006 – vyšetrovateľ opätovne žiadal obvodné oddelenie P. o doručenie predvolania svedkovi O. J. na výsluch na 14. marec 2006,
- 8. marec 2006 – obvodné oddelenie P. doručilo predvolanie svedkovi O. J.,
- 14. marec 2006 – vyšetrovateľ vykonal konfrontáciu sťažovateľa a spoluobvineného so svedkyňou M. G.,
- 31. máj 2006 – vyšetrovateľ uznesením spojil na spoločné konanie trestnú vec sťažovateľa a spoluobvineného s trestnou vecou sťažovateľa a spoluobvineného stíhaných pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1 a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v jednočinnom súbehu

s trestným činom porušovania ochrany rastlín a živočíchov podľa § 181c ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaným spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona (vedenou Úradom justičnej a kriminálnej polície, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Z. pod ČVS: ORP-1790/3-OSV-ZV-2004) a s trestnou vecou spoluobvineného stíhaného pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona (vedenou Úradom justičnej a kriminálnej polície, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru B. pod ČVS: ORP-3311/1-OSV-B2/04) s tým, že ďalšie konanie bude vedené okresným riaditeľstvom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005, zároveň vyšetrovateľ trestné stíhanie prerušil,

- 3. jún 2006 – vyšetrovateľ žiadal obvodné oddelenie P. o doručenie predvolania svedkovi O. J. na výsluch na 14. jún 2006,
- 5. jún 2006 – obvodné oddelenie P. doručilo predvolanie svedkovi O. J.,
- 12. október 2006 – okresná prokuratúra uložila vyšetrovateľovi opätovne vypočuť svedka J. P.,
- 19. október 2006 – vyšetrovateľ pokračoval v trestnom stíhaní,
- 20. október 2006 – vyšetrovateľ pokračoval vo výsluchu svedka J. P., zároveň obvodné oddelenie P. oznámilo, že sa mu nepodarilo doručiť predvolanie svedkovi O. J.,
- 26. októbra 2006 – okresná prokuratúra vrátila vyšetrovací spis okresnému riaditeľstvu a dala vyšetrovateľovi záväzný pokyn začať trestné stíhanie a zároveň vzniesť obvinenie M. G. pre pomoc k trestnému činu podielníctva spáchaného formou spolupáchatelstva v zmysle § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona k § 9 ods. 2 k § 251 ods. 1 písm. a) Trestného zákona,
- 31. október 2006 – vyšetrovateľ uznesením začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie M. G.,
- 14. november 2006 – M. G. podala sťažnosť proti uzneseniu, ktorým jej bolo vznesené obvinenie,
- 26. február 2007 – vyšetrovateľ upovedomil obhajcu sťažovateľa a spoluobvineného o termíne výsluchu svedka J. (13. marec 2007),
- 9. marec 2007 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného ospravedlnil svoju neúčast' na výsluchu svedka J., zároveň požiadal o zrušenie termínu tohto úkonu (13. marec 2007) a nariadenie iného, pretože trval na svojej osobnej účasti,
- 20. marec 2007 – vyšetrovateľ vypočul svedka O. J.,

- 30. máj 2007 – Krajská prokuratúra v N. (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením č. k. 1 KPt 361/07-3 zamietla sťažnosť obvinenej M. G. proti uzneseniu, ktorým jej bolo vznesené obvinenie,
- 19. september 2007 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného vyzval vyšetrovateľa na odstránenie prieťahov v konaní a ukončenie prípravného konania, zároveň navrhol zastaviť trestné stíhanie,
- 25. október 2007 – vyšetrovateľ vypočul obvinenú M. G.,
- 15. marec 2008 – vyšetrovateľ dožiadaním požiadal Úrady justičnej a kriminálnej polície, Okresné riaditeľstvá Policajného zboru (ďalej jednotlivo aj „ÚJaKP“) vo Z., T., P., L. a M. o výsluchy svedkov a svedkov poškodených najmä z dôvodu ich vyjadrenia sa k príbuzenskému pomeru ku všetkým obvineným, zároveň vyšetrovateľ požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru L. (ďalej len „obvodné oddelenie L.“) o doručenie predvolania sťažovateľovi a spoluobvinenému na ich výsluch na 20. marec 2008,
- 18. marec 2008 – obhajca sťažovateľa a spoluobvineného požiadal o ospravedlnenie jeho neprítomnosti na výsluchu sťažovateľa a spoluobvineného určeného na 20. marec 2008 z dôvodu čerpania dovolenky v čase od 20. marca 2008 do 24. marca 2008,
- 19. marec 2008 – vyšetrovateľ požiadal obvodné oddelenie L. o doručenie predvolania sťažovateľovi a spoluobvinenému na ich výsluch na 28. marec 2008,
- 20. marec 2008 – ÚJaKP M. vypočul svedka Ing. M. M.,
- 25. marec 2008 – obvodné oddelenie L. oznámilo, že sťažovateľ a spoluobvinený *„majú hlásený trvalý pobyt na Vami uvedených adresách, avšak ani po viacnásobných pokusoch hliadky neboli v miestach svojich bydlísk zastihnutí. Iné možné pobyty nám nie sú známe. Z tohto dôvodu nebolo možné Vami požadované doručenia vykonať.“*,
- 27. marec 2008 – vyšetrovateľ požiadal obvodné oddelenie L. o podanie správy k doručeniu predvolania sťažovateľovi a spoluobvinenému na ich výsluch,
- 31. marec 2008 – obvodné oddelenie L. oznámilo, že predvolanie sťažovateľovi a spoluobvinenému nedoručili,
- 7. apríl 2008 – obvodné oddelenie L. znova oznámilo, že sa predvolanie sťažovateľovi a spoluobvinenému nepodarilo doručiť,
- 8 apríl 2008 – vyšetrovateľ vypočul poškodenú E. P., zároveň ÚJaKP L. vypočul svedka V. H.,

- 9. máj 2008 – ÚJaKP Z. vypočul svedkov poškodených M. J., I. Š., J. K. a A. K.,
- 13. máj 2008 – okresná prokuratúra po preskúmaní vrátila vyšetrovateľovi vyšetrovací spis s pokynmi na pribratie súdneho znalca do konania na vypracovanie nového znaleckého posudku, dopočutie svedkov a ďalšie vyšetrovacie úkony, ktorých potreba vykonať nastane v rámci doplnenia vyšetrovania,
- 19. máj 2008 – ÚJaKP Z. vypočul svedkov poškodených M. B. a Ing. J. H.,
- 18. február 2009 – vyšetrovateľ uznesením pribral do konania súdneho znalca z odboru strojov a strojných zariadení na určenie hodnoty vecí súvisiacich s trestnou činnosťou,
- 20. február 2009 – ÚJaKP T. vypočul svedka V. S.,
- 22. február 2009 – súdny znalec vypracoval znalecký posudok,
- 23. február 2009 – vyšetrovateľ pokračoval vo výsluchu svedkov P. M. a M. R.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-315/OVK-NR-2005 (pôvodne vedenom pod ČVS: OÚJP-834/NR-2003), teda v trestnej veci proti sťažovateľovi, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, I. ÚS 245/07). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom trestnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02, I. ÚS 245/07). Na základe uvedeného k prietahom v posudzovanej veci mohlo dôjsť najskôr od 20. októbra

2004, keď bolo vo vzťahu k sťažovateľovi začaté trestné stíhanie (uznesením ČVS: OÚJP-834/NR-2003).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup – v tomto prípade – orgánu činného v trestnom konaní (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že trestná vec sťažovateľa nie je po právnej stránke zložitá. Iná je však situácia, pokiaľ ide o skutkovú zložitost' veci. Najmä po 31. máji 2006, keď došlo k spojeniu ďalších dvoch trestných vecí s touto, a po 31. októbri 2006, t. j. po vznesení obvinenia ďalšej osobe, sa trestná vec sťažovateľa stala fakticky zložitejšou. Svedčí o tom potreba vykonania množstva ďalších procesných úkonov najmä výsluchov už raz vypočutých osôb, aby sa vyjadrili predovšetkým k príbuzenskému pomeru ku všetkým obvineným. Táto okolnosť bola o to komplikovanejšia, že tieto úkony bolo potrebné zabezpečiť cestou dožiadania iných okresných riaditeľstiev Policajného zboru. Vykonanie znaleckého dokazovania taktiež predstavuje určitú faktickú zložitost' veci, keď na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie sú potrebné odborné znalosti. Na dĺžku trvania konania mala nepochybne vplyv aj nemožnosť zabezpečenia prítomnosti svedka O. J. na jeho výsluch, keď sa mu opakovane nepodarilo doručiť predvolanie.

2. Pri hodnotení preskúmvanej veci podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa (a jeho obhajcu), ústavný súd zistil, že v marci 2005 (konkrétne 3. a 15. marca 2005) obhajca sťažovateľa požiadal vyšetrovateľa o nariadenie vyšetrovacích úkonov až na obdobie po 22. marci 2005 z dôvodu čerpania dovolenky a následne 26. apríla 2005

oznámil, že do 20. mája 2005 sa bude zdržiavať v zahraničí, a preto žiadal o vykonávanie procesných úkonov až po tomto dátume. O zrušenie výsluchu svedka určeného na 13. marec 2007 obhajca sťažovateľa požiadal 9. marca 2007 z dôvodu, že sa ho nemohol zúčastniť. Podobne 18. marca 2008 obhajca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na úkone – výsluchu sťažovateľa a spoluobvineného – určeného na 20. marec 2008 z dôvodu čerpania dovolenky od 20. do 24. marca 2008. Na neskoršie termíny výsluchov sa však sťažovateľovi ani spoluobvinenému na adresách ich pobytu predvolanie nepodarilo doručiť (pokusy o doručenie v marci a apríli 2008).

Tieto skutočnosti, ktoré nemožno prirátat' na ťarchu okresného riaditeľstva, mali nesporne určitý vplyv na doterajšiu celkovú dĺžku trvania konania, a teda sťažovateľ a jeho obhajca svojím konaním čiastočne prispeli k doterajšej dĺžke konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného riaditeľstva a konštatuje, že toto nevykonávalo úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa od 30. mája 2007, keď o sťažnosti obvinenej M. G. proti uzneseniu, ktorým jej bolo vznesené obvinenie, rozhodla krajská prokuratúra, do 25. októbra 2007, keď vyšetrovateľ vykonal výsluch obvinenej, a od 25. októbra 2007 do 15. marca 2008, keď vyšetrovateľ požiadal o výsluchy svedkov dožiadanim iných okresných riaditeľstiev Policajného zboru. Za obdobie nečinnosti možno považovať aj obdobie, odkedy vyšetrovateľ síce požiadal o výsluchy svedkov, príp. poškodených prostredníctvom dožiadania iných súčastí polície (a je logické, že vyčakával na ich výsledky potrebné pre ďalší procesný postup), avšak zo spisu nevyplýva, že by po primeranom čase, keď nedošlo jednotlivými súčast'ami polície k splneniu dožiadaní (výsluchy M. Š., B. Ď. a I. T.), tieto akýmkoľvek spôsobom urgoval. Od 19. mája 2008, keď bol dožiadaným ÚJaKP Z. vykonaný výsluch svedka, najbližší úkon vyšetrovateľ urobil až 18. februára 2009, keď pribral do konania súdneho znalca.

Obdobia, počas ktorých bolo trestné stíhanie prerušené (od 30. júna 2005 do 22. novembra 2005 a od 31. mája 2006 do 19. októbra 2006), ústavný súd nevyhodnotil ako obdobia nečinnosti majúce za následok vznik zbytočných priet'ahov, a to z dôvodu, že v tomto prípade ide o zákonnú prekážku výkonu procesných úkonov. Opodstatnenie

prerušenía trestného konania ústavný súd preskúmavať nemohol, pretože to je v právomoci okresnej prokuratúry.

Okrem uvedeného hodnotenia veci podľa troch základných kritérií ústavný súd prihliadol aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.

V okolnostiach prípadu, keď v predmetnom trestnom konaní od vznesenia obvinenia proti sťažovateľovi uplynulo viac ako štyri a pol roka, ústavný súd konštatoval, že okresné riaditeľstvo nebralo do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ bol a je v celom priebehu trestného konania na základe pomalého postupu tohto štátneho orgánu v stave dlhodobej právnej neistoty (podobne III. ÚS 183/05).

Obranu okresného riaditeľstva, podľa ktorého podiel na vzniku priesťahov v konaní má aj „*veľký nápad trestnej činnosti na OJP UJKP OR PZ N., veľká migrácia vyšetrovateľov(...), značná zaťaženosť vyšetrovateľov(...)*“, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nadmerné množstvo vecí, v ktorých musí štát zabezpečiť – v tomto prípade – trestné konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje orgány verejnej moci, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresné riaditeľstvo malo personálne problémy, ktoré nedokázalo alebo nemohlo riešiť, nemôže byť pripočítaná na ľarchu účastníka konania (v danom prípade obvineného sťažovateľa) a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného riaditeľstva), ktorý je vecne a miestne príslušný konať vo veci trestného stíhania sťažovateľa (obdobne napr. I. ÚS 156/02).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného riaditeľstva došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému riaditeľstvu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

S'ťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre s'ťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv s'ťažovateľa, ale najmä na zistené obdobia nečinnosti, celkovú dĺžku trvania konania, ale aj podiel s'ťažovateľa (jeho obhajcu) na tejto dĺžke považuje za primerané v sume 1 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom bez toho, aby tieto vyčísľil.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

Sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnému súdu – obidva z 24. novembra 2008) v celkovej sume 6 734 Sk vrátane režijného paušálu, t.j. 223,53 €, a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 (stanovisko k vyjadreniu okresného riaditeľstva) v celkovej sume 122,85 € vrátane režijného paušálu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v celkovej sume 346,38 € tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009